

On són els drets humans?

Solidaris

Textos: **Laura López**

Fotografies: **C. Castro/M. Messara-Efe**

PALMA. Perseguit des del 1976 per l'Administració i la Policia marroquines. Segrestat, maltractat i torturat en la dècada dels 70, els 80, els 90 i també el 2005. Empresonat sense judicis justos i excarcerat gràcies a la pressió internacional d'organitzacions no governamentals com Amnistia Internacional. Hmad Hammad, nascut el 1960 a Al-Aaiun (Sàhara Occidental), lluita des de l'època colonial espanyola per una república saharauí independent. Aquest activista històric passà dimarts per Palma convidat per l'Associació d'Amics del Poble Sahrauí de les Illes Balears, que en el marc de l'any internacional per als drets humans en el Sàhara Occidental, organitzà una taula rodona sota el nom *Sàhara ocupat: violacions dels drets humans i resistència civil*.

“Denunciam la violació dels drets humans als territoris ocupats, ensenyam els joves a lluitar de manera pacífica”, explica Hmad en preguntar-li com encara li queden forces per lluitar amb 33 anys d'ocupació a l'esquena, 17 d'ells esperant un referèndum d'independència avalat per l'ONU.

Els botxins d'Hmad, identificats amb noms i llinatges i molts d'ells condecorats pel govern espanyol, mantenen encara els seus càrrecs a les Forces de Seguretat marroquines. Ara, alguns podrien ser jutjats per l'Audiència Nacional espanyola a instàncies del magistrat Baltasar Garzón que ha admès a tràmit una querrela criminal contra ells per genocidi.

Els torturadors de Soultana Khaya, però, encara no han estat identificats. Durant una protesta a la Universitat de Marrakech, uns policies marroquins copejaren aquesta jove estudiant saharauí fins que l'ull dret li caigué a la mà. Estigué més de 24 hores in-

comunicada entre la comissaria i l'hospital on rebé més cops, més vexacions. Poc després l'obligaren a signar una declaració autoinculpatòria i la condemnaren a sis mesos de presó per “pertinença a banda terrorista”.

Ocorregué en una manifestació pacífica, com moltes altres en les quals havia participat abans, conta Soultana. I entre llàgrimes continua: “Això que em feren és simplement una part del sofriment del nostre poble. Jo just he sofert lesions físiques. Hi ha gent que, malauradament, no pot dir el mateix. Perquè senzillament ja no ho pot explicar”. “És cert que em van treure un ull, però allò més important és la lluita per l'autodeterminació del nostre poble”, diu decidida.

La Intifada del jovent

Aquesta determinació no és exclusiva de Soultana. Des del maig del 2005, la lluita dels saharauis s'ha intensificat. Sobretot entre el jovent, que des de llavors protesta

Hmad i Soultana, activistes saharauis torturats pel règim marroquí, lluiten per fer complir els drets fonamentals als territoris ocupats del Sàhara Occidental

cada dia a les ciutats dels territoris ocupats i a les universitats marroquines per reclamar la independència. Una reivindicació que no tenen intenció d'aturar, tot i la contínua repressió marroquina. És allò que hom anomena ja la *Intifada* saharauí. Un moviment que, segons alerta Hmad, podria convertir-se en una guerra perquè “els joves han perdut la confiança i estan disposats a tot”.•

Soultana i Hmad recorden cada dia que els drets humans saharauis no estan garantits.

ASSETJAMENT POLICIAL I PERSECUCIÓ POLÍTICA

300.000

Agents marroquins al Sàhara ocupat

Uns 300.000 soldats i policies del Marroc estan deplegats als territoris ocupats del Sàhara Occidental, on es calcula que habita mig milió de persones entre saharauis i colons marroquins. Rabat controla així la població que viu a l'oest del mur de 2.720 quilòmetres construït als 80 per dividir el poble saharauí en dos.

Refugiats, presos, desapareguts

Als campaments de Tinduf (Algèria) viuen 200.000 saharauis, molts d'ells refugiats des de fa 30 anys. Dues generacions

han nascut i crescut ja en aquest camp, que depèn de la solidaritat internacional per garantir els drets bàsics dels seus habitants. S'estima que aquestes 200.000 persones representen la meitat de la població saharauí al món. Una dada orientativa, ja que el Sàhara Occidental no té cens oficial.

Segons diverses associacions, avui dia devers 500 saharauis estan desapareguts i uns 50 retinguts a les presons marroquines. Tot això, per reclamar la independència a la qual l'ONU donà llum verda el 1991, manifestar-se de manera pacífica o per ser saharauí simplement.

A Tindouf viuen més de 200.000 saharauis. Als territoris ocupats del Sàhara Occidental, la població autòctona no gaudeix tampoc de gaires comoditats.

MIQUEL A. MARIA
miquelmaria@gmail.com

Fins quan?

La situació que pateix el Poble Saharauí d'ençà del denigrant abandonament espanyol de 1975 és un dels conflictes mundials que més fan un aspecte de trista latència: com si no hi succeïsses res, com si el temps s'hagués aturat i el problema estigués en punt mort. Però el fet és que hi ha una nació migpartida entre els qui romanen al seu territori ocupat, amb els drets fonamentals conculcats, i més de 250.000 refugiats als campaments algerians de Tindouf. Molts infants d'aquests campaments ja són nets dels qui van iniciar l'èxode...

Això, molta gent de les Balears ho sap per experiència: són moltes –centenars, milers potser– les famílies il·lenques que durant l'estiu han acollit a ca seva un infant saharauí. Quan els acomiaden, per a aquestes famílies acollidores el problema del Sàhara ha deixat de ser per sempre un simple conflicte polític: és sobretot un drama humà, viscut com a propi. Molts d'aquests conciutadans nostres han tornat la visita als seus amics, viatjant fins a Tindouf. I cada cop són més els qui tornen commoguts per la creixent manca d'expectatives i la pèrdua d'esperança que descobreixen als campaments, terreny abonat per a un procés de descomposició social. I es demanen: fins quan aguantaran? Fins quan el món comportarà aquesta vergonya?

“Els drets fonamentals s'han retallat des de l'11-S”

Javier García Oliver Comissió de DDHH del Col·legi d'Advocats de Balears

La Comissió de Drets Humans del Col·legi d'Advocats de les Illes Balears té com a prioritat la defensa i la promoció dels drets humans dins les Illes, però la seva feina, informativa i no vinculant, s'amplia també a l'àmbit estatal i internacional. Arreu del món la Comissió s'ha implicat, de manera altruïsta, en casos com el del Sàhara Occidental, però també a Guantànamo o Colòmbia.

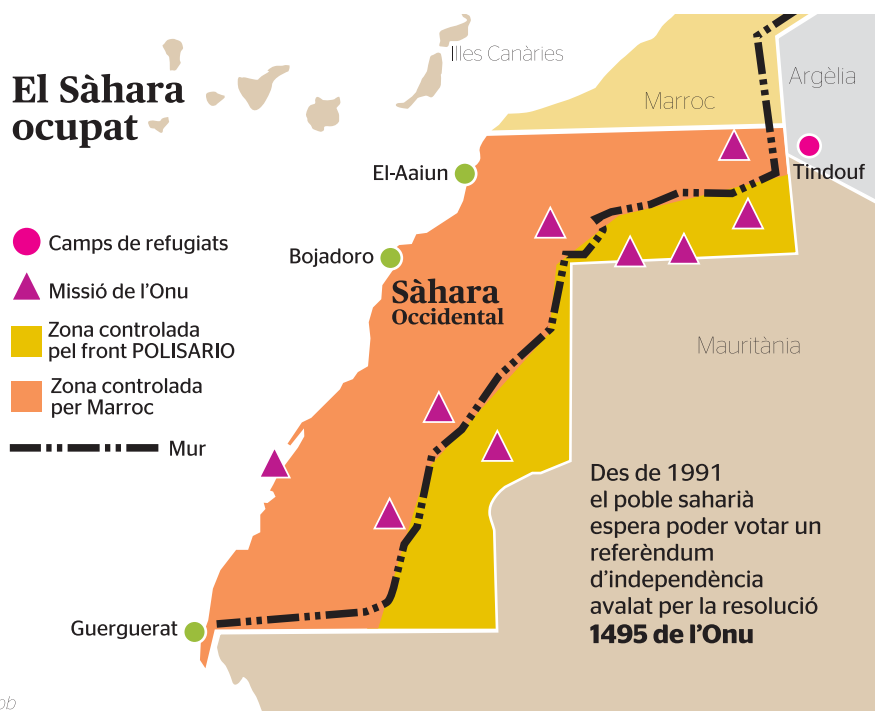
“El cas del Sàhara és un dels més sagnants en violació dels drets humans. Perquè la comunitat internacional els té abandonats i perquè el Marroc no permet la col·laboració jurídica d'altres estats”, diu Javier García Oliver, vice-president de la Comissió. “La violació dels drets humans està cada pic més tolerada. Després dels atemptats de l'11-S, vivim una deriva autoritària i repressiva que ha retallat les normes que vetlen per aquests drets bàsics. Es tracta d'una seguretat entesa de manera desmesurada, perquè restringir drets no implica ampliar la seguretat”, indica García Oliver, i

continua: “el terrorisme és un problema, però és difícil establir quina és la diferència entre terrorisme i dret de resistència a l'invasor, com és el cas dels saharauis”.

A això s'ha d'unir que els maltractaments i la tortura, i tantes altres formes de privació dels drets fonamentals són sempre al calaix més fosc de la Justícia.

No hi ha violacions de drets humans a ca nostra, o és que no es denuncien? L'advocat, que amb la seva Comissió treballa ara en un protocol d'actuació per casos de denúncia de maltractaments i tortures, explica que existeixen dues dificultats principals. Primer que s'interposi la denúncia, ja que entre els qui han patit abusos, realitzats per agents de l'autoritat a persones especialment vulnerables, la por a més represàlies sol guanyar les ganes d'esclarir la veritat. I segon, que les denúncies “s'arxivin sense investigar o que s'absolgui els presumptes agressors”, perquè la Justícia es posi de part d'una persona que pel seu càrrec a l'Administració i no pas per un simple ciutadà.

El Sàhara ocupat

I LA COMUNITAT INTERNACIONAL?

Entre l'absència de l'Estat espanyol i la desídia de l'ONU

Hmad ha entrat a l'Estat espanyol amb un visat suec perquè el Consolat espanyol a Rabat li denegà l'entrada. No és el primer pic que Hmad se sent traït per Madrid. “N'estam tips que el Govern espanyol ens usi com a moneda de canvi quan vol pressionar el Marroc”, diu Hmad “Madrid ha de defensar el poble saharauí, perquè té una responsabilitat

històrica amb ell des que ens abandonà el 1976 en una mal anomenada descolonització”, reclama.

Quant a la missió de l'ONU, establida per fer complir el referèndum d'independència, Hmad denuncia: “Viuen com a turistes, veuen cada dia com les autoritats marroquines abusen dels saharauis i no fan absolutament res”.